

PDFlib PLOP: PDF Linearization, Optimization, Privacy

**Page inserted by evaluation version
www.pdflib.com – sales@pdflib.com**

MEISTRI'

KANDLEMÄNGIJA: Kristjan Priks.

Priksi Kristjan: Sooviks saada meistriks töödejuhatamise alal

Seekord paljastab Setomaa lehe meistriankeedis kuninga kandlemängija Kristjan Priks, millise alal meistriks sooviks ta peale pillimängu veel saada.

Igor Taro

Kui tihti sa seda teed?

Võimalus on õhus teisipäeviti, aga jätan tihti olukordi kasutamata... Eelmisel aastal tegin seda kolmapäeviti, üleelmisel valisin teisipäeva ja kolmapäeva vahel.

Kuidas ja kellelt seda õppisid?

Tudengipõlves nägin pealt, kuidas teised seda tegid. Paljud nägid vaeva ja mõni võttis koguni kohustusena. Ise võtsin asja käsile alles kolm aastat tagasi, olles oma Mikitamäe maja põõningult leitud kasepakule voolujoonelised vormid andnud.

Millise ala meistriks oleksid tahtnud veel Kuningriigil saada, aga pole saanud?

Minu rahvakultuurialane tegevus Setumaal on piirdunud ainult muusikalise väljendusega, seepärast julgusin esimest korda meistri võistlustest osa võtta ja loomulikult just pillimehena.

Ülejäänud vaba aja olen sisustanud vana palkmaja uueks luues — selles mõttes sooviks meistriks saada näiteks planeerimise või töödejuhatamise alal.

Kes on sinu eeskujud?

Nietzsche, Bulgakov, Coelho, Bornhöhe, Tarantino, Deep Purple, Bob Rock, Väsen, Dazkari eh, ja kõik need, kes tahavad, et neil oleks pigem lõbus kui tingimata õigus.

Milliga sa muidu tegeled?

Õpetan Värska Muusikakoolis kitarr (pärimusmuusika), trummi ja pärimusmuusikaansambli «Trallikud».

Väljaspool seda mõtlen igal minutil, kuidas kogu maailm ühe korruga minu kuulsust täis plahvataks — selles aitavad mind ansamblid Klapp, Virre ja Vinland, aga peamiselt siiski Jane, Anete ja Leenu. (PM)

Sarvõ Õiõ: Vanõbidõ Kogo elopõline kirotaja

Peavanemana IX Seto Kongressi avanud Sarvõ Õiõ kõneleb Setomaa lehe küsimustele vastates oma suhtumisest q-tähte, turismindusse ja handsa seadustamisse.

Taro Igor

Kuidas oli tunne tähistada sünnipäeva kongressil peavanemana?

Ma olõ väikost pääle hari-nu', õt sünnipäivä tulõ jaka', mul oll vanaimäga ütөл pääväl sünnipäiv. Ja õgas tuu sünnipäiv nii väiga tähtsä ka olõ-õi'. Hüä miil om muidogi, ku kinkõlgi om meeleh, a samamuudu om hüä tunnõh ku ütškõik mäntsöl tõesõl pääväl kiäki ütles hüä sõna.

Võtsid vastu taas Vanemate Kogu kirotaja ameti. Oled seda ka siiani aastaid pidanud. Kas villand ei saa?

Ma olõ Vanõbidõ Kogo kirotaja olnu' 1993. aastagast pääle. Ku ma kohki aamõtligult kirotaja olõ-õi', sis ma hindä jaost nii ku nii kiroda asju üles. Tuu muud om mul külõh perüs ammu'. Rahvaluulõga' tegeleminõ om toonu' mano ka täpsusõ, õt kõik nime' ja kuupäävä' ja aastaarvu' omma' tulõvigu jaos väiga tähtsä' ja kõik tulõ pruumi' võimaligult õigõhe üles märki'.

Seekord olid päris paljud ettekanded eestikeelsed ning üks sõnavõtja pööras isegi sellele tähelepanu. Kas Kongress hakkab edaspidi rohkem seto keelt väärtustama?

Õga kongress om kokko tulnu' inõmisi näko. Kiä' seto keeleh kõnõlda mõista-ai', sis tä kõnõlõs tuuh keeleh midä tä mõist. Ku tulõ aig, õt seto keeleh kõnõlõji om jäänü' viil veitübäst ku no', sis kõnõldas viil veidebä, a ku tahetas mõista' seto kiilt, sis optas mano. Kõigil kongressel om olnu' seto kiil päämäne. Dokumente olõmi' viimätsil kongressel naanu' tegemä katõh keeleh.

Mida arvad, kust peaks tulema seto keele oskus? Millisel kohal võiks see olla koolides, ajalehes?

No' piasi' oppaja' nakama seto keeleh kõnõlõmma, latsiaiah pias julgõmma latsiga kõnõlda' seto keeleh. Kuuli muidogi seto kiil tunnina sisse ja tõisihki' tunnõh saat opada' seto keeleh — käsitüü, võimlõminõ, laulminõ. Laulmisõ tunnõh kindlahe seto laulu' ja käsitüüh seto käsitüü. Aoleht om üks kõgõ lihtsap ja kättesaadavap keele lugõmisõ har'otamisõ jaost. Mu' peräst võisi' sääl kõik olla' seto keeleh.

Miks sulle q-täht ei meeldi?

Ku kõnõldas seto vanast kultuurist ja laulust ja käsi-

AUHINNA JÄRELE: 2007. a. sai Meremäe Kuningriigil Õiest Kuninga sõnoline. Taro Igori pilt

tüüst ja loodushoiust ja nii edesi kõgõst mõttõmaailalõ umatsõst, sis q-täh om tuu kõgõ seeh võõras. Ku arvatas, õt q om vahtõmoodulinõ ja õt ku tahetas olla' mooduperä k'auja', sis taso-õi' ka hõigada', õt mullõ väiga meelüs vana seto laul. Kirotagõ' ja võtkõ' vasta ütškõik mäntsöl kokkoleppit, ma' õks nakama' q-ga' kirotamma ja ummi kirotamisi ma maaha ka' jätä-äi'. Ma' joht taha-ai', õt mu' latsõlatsõ' piat võõrast tähte läbi mu' kiilt opma.

Kus asub sinu seto kultuuri varasalv? Kust kõik need Õie-tarkused pärinevad?

Ma olõ uma edimätsõ' eloaastaga' olnu' vanaimäga ütõh tarõh, perästpoolõ ütõh majah. Suvõ' olõ olnu' Petsere

takah Ungavitsaja Põõniküläh. Koolih liihah ja suvõ' maal, nii ma olõ sünnüst pääle reisnü' ja täks nii tulõ k'avvu' surmani. Ma olõ sündünü' Talinah Nõmmõl, meil oll naabri' ka' seto' ja meil ollegi seto muudu eläminõ — hopõn, kana', tsia' ja pindremaa ja seto kiilt. Mu vanaimä mõista-as eesti kiilt ja tä viisi-is umma kiilt murtma ka naada'. Kõgõ tähtsäbä' eloreegli' olõ kindlahe säält saanu'. Koolih oll perüs rassõ, olõ-õs kinkõgi käest küüsüdä', õt kuis om õigõ kirotaja' ja täks tuuperäst tuu keele asi om mu' jaost väiga tähtsä. No' olõ mõtõlnu', õt mille latsilõ om ütõ, õt opkõ' eesti kiilt ja kuis kõik proomisõ' kiräkeeleh latsiga' kõnõlda'. Mu vanaimäl oll ka pia õga päiv tuu jutt, õt koolih opinõ om tähtsä. Timä eis'

oll perreh kõgõ vanõp lats ja timmä kuuli lubatas, täl oll vaia kohtõh tüüd tetä'. A mullõ om miildünü' ja ma olõ kõõ vanõbidõ inõmistõ hannah k'aunu' ja kullõlnu' midä nä kõnõlõsõ' ja pruumnu' näid avta', nii pall'õ ku mul joudu om olnu'. Midägi õks külge om jäänü'. Ja perästpoolõ olõ 19 aastakka olnu' tüüh rahvamuusiga sektorih ja sis om tulnu' ka' perüs pall'õ vannu inõmistõ man k'avvu'.

Kes on olnud sinu kõige kuulsam sugulane?

Õks tä Vabarna Anne om, mu vanaimä imä.

Kuidas tunned, kus asub praeguse sinu kodu?

S'oolõ küüsüminõ om kõgõ rassõp ja halusap vasta-

da'. Koto olõki-i'. Mõttih jova s'ooni' aoni' kohegi Ungavitsa maiõ pääle ja meeleh om lõhn ja korgõ taivas.

Mitmes kooris sa umbes tegev oled ja kuidas on Õiõ seto' koor oma nime saanud?

Nii ku mul olõ-õi' õigõ koto, nii olõ-õi' ka lauluküllä vai lauluparki, mu jaost olõ-õi' tähtsä, õt koh vai kinkõga laula. Laula kõigih, kiä' minnu tahtva'.

Rassõ oll nimme vällä märki' ja nuu', kiä' tahtsõ' muka' ütõh laulta', sis nuidõlõ jäi külge Õiõ uma' vai Õiõ Seto'. Hõrna Aare kuts meid Õiõ Sõsarõ', mia' om ka illos nimi. Väest piasigi nii nakama hinnäst kutsma. Õigõp om-mõgi, õt tõesõ' pandva' nime, õt kuis tõesõ' kutsva'.

Oled saanud Seto Kuningriigilt mitmeid erinevaid meistritiitleid. Milline neist on olnud sulle kõige kallim?

Mu' jaost om kuningriigi kõgõ tähtsäp puul laulminõ. Tuuperäst kuningriik vällä mõtõldigi, õt naase' saasi' õgal aastagal kokko ja saasi' laulta'. Laulu vällä mõtõlõminõ om eishindä proovilõpandminõ vai tiidä' saaminõ, õt määne mõtõh su mano tulõ ku nakat laulma.

Kas seto kultuur peaks müüma?

Oh! Ma' pelgä turismi ja hindä müümist. Lava pääl esinemisõ om kultuurimuutja ja niisamata oma ka turistele esinemisõ.

Väest om sis olõmah elämisõkultuur ja näütamisõkultuur. A ku tuu elämisõkultuur ar' häõs ja jääsegi õnnõ näütämäng? Ma' olõ-õi' nõuh ummi väärtüisi piinraha iist maaha müümä.

Kas handsa peaks seadustama?

Taa olõ-õi' mu' probleem. Tuu olõ-õi' elolitsõlt tähtsä. Miihi asi, kaegõ' eis' kuis hakkamma saat. Sântse' meelemürgi' omma' mul hoops alomatsõh suhvlõh.

Mis on Setomaa kõige suuremaks probleemiks hetkel?

Ütine Setomaa. Liisnalt pall'õ om pallu ja piire ja juuni ütõ rahva jaost. Tuu om imeh, õt mi tuu kõgõ pääle viil alalõ olmi'.

Kas «lihtsustatud piiriületuskord» on sinu arvates piisavalt korrekne mõiste?

Piir vai juun vai tsiht — nuu' omma' sõna'. Mi olõ kokko lepnü', õt om olõmah riigipiir ja Eesti Vabariigi suurus om paika pant Tarto rahuga' ja tuud vinnealist piiri mi riigipiirist tunsta-ai', tuud kutsu aiutisõst kontrolljoonõst üle minkõ niisama lubata-ai' jalotata'. Lihtsustõd kontrolljoonõst üle k' aumisõ kõrd pias tuu as' a nimi olõma. ■